

ПРОЕКТ "СЛОВЕНСКАТА ПИСМЕНОСТ И ДЕЈНОСТА НА ОХРИДСКИОТ КНИЖЕВЕН ЦЕНТАР"

Неодамна во Македонската академија на науките и уметностите беше промовиран раскошниот научен триптихон, како дел од студиозниот проект "Словенската писменост и дејноста на Охридскиот книжевен центар", кој траеше повеќе од 7 години. Станува збор за капиталните изданија "Јазикот на македонските црковнословенски текстови" од д-р Зденка Рибарова, "Закон за судење на луѓето" од проф. Красимира Илиевска и "Традиција и иновации во македонските црковнословенски споменици од турскиот период" од академик Петар Хр. Илиевски. Чест да ја отвори свечената промоција имаше претседателот на МАНУ, академик Цветан Грозданов, кој истакна: "Раководителот на големиот проект академик Петар Хр. Илиевски, автор на капи-

демик Цветанов потсети и на претстојниот јубилеј, 40-годишнината од формирањето на Македонската академија на науките и уметностите, при што ја истакна нејзината научна, културна и уметничка димензија во конституирањето на македонската интелектуална сфера.

Најновото остварување на д-р Зденка Рибарова го промовираше академик Петар Хр. Илиевски. На почетокот од излагањето тој потсети на историската контроверзност и контрадикторност која го следи македонскиот јазик од најстари дни, и уште еднаш ја потврди својата определба за словенските корени на македонскиот јазик, отфрлајќи ги и оценувајќи ги како романтичарски тезите за поинаква историја на македонскиот јазик.

За значењето и за улогата на Охридската книжевна школа Илиевски истакна дека најголем број од зачуваните книжевни споменици напишани со глаголица, потекнуваат од Охридскиот книжевен центар,

на крајот резиме на македонски и на англиски јазик, опширна библиографија и долг индекс на анализирани црковнословенски зборови. Навидум тоа е релативно мала книга од околу 250 страници, но мошне задлабочена и исклучително богата со факти. Овде се анализирани најголем број старозаветни текстови, во 9 од вкупно 15 глави, 6 се посветени на парименикот и 3 на псалтирот, 4 на новозаветни книги и 2 глави содржат синтези, првата за Кирилметодијевието наследство во македонската ракописна традиција, и втората, поглед врз јазикот на македонските црковнословенски текстови, за што таа има објавено опширни студии во најреномирани светски славистички списанија".

Преку студиозна и опсежна рецензија д-р Емилија Црвенковска го претстави делото на проф. Красимира Илиевска.

"Создавањето на законот за судењето на луѓето, како и словенскиот превод на момоканот му се препишуваат на Св. Методиј, па според тоа влегува во групата најстари

■ Пишува: Ружица ГОЧЕВСКА

ЈАЗИЧЕН МОСТ МЕЃУ МИНАТОТО И СЕГАШНОСТА

Книгите се богати со факти кои го прикажуваат развојот на македонскиот јазик и покажуваат дека тој е самостоен и одделен од другите јазици. Тие се вредни истражувања и одговор на една актуелна проблематика од културен и од историски аспект.

талниот "Кранински Дамаскин", заедно со проф. Зденка Рибарова и проф. Красимира Илиевска ја збогатија науката со повеќе нови придонеси, согледби, дополни и корекции на постари мислења. Нивните текстови премостуваат повеќе од еден милениум живот на старословенскиот, црковнословенскиот јазик и неговото приближување кон говорниот македонски јазик".

Во поздравниот говор ака-

тесно поврзан со Кирилметодијевието традиција. Иако е зачуван само мал дел од богатото книжевно творештво на овој центар, неговото ракописно наследство е неодминлив извор за историјата за сите словенски јазици.

Во рецензијата за делото на д-р Рибарова, Илиевски истакна:

"Содржината на книгата е изложена во 15 глави, на почетокот има краток предговор,

текстови создадени на словенски јазик. По обем овој текст е многу краток, но и многу важен сведок за состојбата на словенското општество во IX век, за правата и слободите на населението, како и за јазикот и за културата на Словените во тоа време. Монографијата е поделена на вовед, опис на ракописите, превод на законот, графички јазични карактеристики, лексичко семантички и граматички варијации на преписите, моравските и западноевропски елементи, заклучок, речник и библиографија. Авторката си поставила сложена задача да даде одговор на неколку прашања, кои иако претходно биле разгледувани во литературата, досега не добиле дефинитивен одговор. Тоа се потеклото, времето на создавање и авторството на законот. Одговорите

се дека тоа се случило во Моравија од Св. Методиј, веројатно потекнува од периодот од 865 до 867 година, како дополнување на постојните законски акти во врска со промените во животот на христијаните од тој регион", истакна д-р Црвенковска во своето експозе. За делото на академик Петар Хр. Илиевски зборуваше академик Зузана Тополињска. Имено, оваа монографија нема за цел да даде систематски

преглед на целата книжевна активност од турскиот период, туку запира само на одделни спорни прашања, проследувајќи ги традицијата и иновациите во нив. Академик Зузана Тополињска вака го оцени делото на Илиевски:

"Книгата на академик Илиевски ја доживеав и ќе ја прет-

ставувам од позиција на сла-вист, историчар на јазикот, из-раснат во друга книжевна тра-диција. Покрај предговор и бо-гат сестрано осмислен критич-ки апарат, таа содржи седум глави и анекс посветен на ак-тивноста на манастирот 'Св. Пречиста' во Кичевско, еден од македонските дамаскинар-

ски центри. Во центарот на вни-манието на авторот е токму ма-кедонската дамаскинарска кни-жевност. Тој неа ѝ посветил неколку свои поранешни обемни студии и го одредил нејзиното место, како во историјата на македонската писменост, така и во историјата на македонски-от јазик. Сега на тој проблем се

враќа во поширок балкански културен контекст, што го ус-лови никнувањето на таа кни-жевност и нејзината улога во формирањето на свеста за соп-ствениот идентитет кај маке-донската етничка заедница, а со тоа и свеста за потребата од создавање модерен македон-ски стандарден јазик".

ПРЕМИЕРА НА БАЛЕТОТ "ТАНГО"

На сцената на Македон-ската опера и балет пре-миерно беше изведена балетската претстава "Танго", во режија на славниот бугарски кореограф Светлан Ивелинов, кој воедно е и директор на ба-летот на Националниот музич-ки театар во Софија, Бугарија. Господинот Ивелинов прв пат соработува со Македонската опера и балет, иако во 1993 го-дина гостуваше во Театарот за деца и младинци, при изработ-ката на претставата "Како сон".

Балетот "Танго" веќе подол-го време е најпродаван спек-такл во Софија, а минатата го-дина беше прогласен за нај-добра претстава. Во соработка со челниците на Македонската

опера и балет, а на општо за-доволство на сите, на 15 март "Танго" доживеа и македонска премиера. Сижето е работено според мотиви од расказите на писателот Габриел Гарсија Маркес, а музичката поставка е компилација од творештвото на еден од најдобрите мајстри на тангот, аргентинскиот композитор, Астор Пјацола.

Во овој грандиозен проект учествуваше најдоброто од ма-

АРГЕНТИНСКИ ТАНЦ НА МАКЕДОНСКИ НАЧИН

За балетскиот спектакл "Танго", уметничката директорка Катерина Кипроска вели: "Спектакл кој изобилува со богата драматургија и силно експресивна музика, која во себе носи примеси на една чувствителност и темпераментност".

кедонскиот балет: Катерина Кипроска, Александра Мијалкова, Василиј Чичијашвили, Горан Божинов, Ивана Коцевска и други. Освен режисерот, во изработката на проектот гостуваше и бугарскиот сценограф и костимограф Борис Стојнов. Кореограф на претставата беше Антоанета Алексиева од Бугарија.

Иако концепциски балетот "Танго" мошне се разликува од бугарската верзија (во Софија претставата ја играат 30 уметници, а за потребите на македонската верзија учествуваа 40), сепак нашите уметници сосе-

ма достоинство и квалитетно одговорија на предизвикот. Не случајно артистите беа најубавиот декор на балетската приказна во два чина. Премиерната изведба и двете репризи воодушевено беа прифатени од публиката, која одамна не била сведок на ваков културен спектакл. Модерниот балет малку го има на македонската балетска сцена, а поставката на "Танго" покажа и докажа дека нашата публика има "сенс" да го процени и да го награди квалитетот, кој беше примарен во македонското "Танго".

